

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Batixta Goikoetxea Izagirre

*Hernani,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Elorrabi auzoan (orain Osinaga deitzen diotenean) jaio zen, izen bereko baserrian. Ama zuen bertakoa eta aita ere urrutikoa ez, Altzueta baserritik etorritakoa baitzen. Bederatzi senideren artean zaharrena izan zen Batixta eta auzoko etxeetan baserriko lanetan laguntzen ibili zen gaztetatik. Ibarluzeko zeramika tailerrean hasi zen hura eraikitzen. Gero paper-lantegian ere ibili bazen ere, Ibarluzera pasatu zen berriro hango labeak eraikitzera. Hura itxi zenean, Eziagon hasi zen eta kontramaestre izatera ere iritsi zen. Ehiza zale amorratua izan da Batixta eta horretaz gainera, sagardotegi moduan lan egin izan du Elorrabik urteetan.

Zintak

HER-060

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-09-10
- **Iraupena:** 75 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Errazkin, Aitor

Pasarteak

1. Gaur Osiñalde, lehen Elorrabi

- **Erref:** HER-060/002
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:01:19. **Bukatu:** 00:02:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Elorrabi baserria inguruko baserririk zaharrena da, eta haretzek ematen zion izena auzuneari lehen. Gaur egun, aldiz, Osiñalde auzoaren mugen barruan da Elorrabi.

2. Elorrabi bota eta berritik altxa

- **Erref:** HER-060/004
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:06:57. **Bukatu:** 00:09:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Maiozkoa da Batixta, eta bera geratu zen baserrian. Ezkondu aurretik baserri zaharra bota eta berria altxatu zuten, 1964 urtean, lehengoaren oinarriaren tamaina eta altuera berarekin.

3. Enbidoari ordagoa

- **Erref:** HER-060/005
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:09:19. **Bukatu:** 00:10:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Elorrabi baserriak behin ere ez du ur faltarik izan. Sagardotegia izanik, batek baino gehiagok adarra jo nahi izaten dio Batixtari gai horrekin. Batixtak, ordea, erantzuna mingainaren puntan prest izaten du.

4. Bi ur-andel eta iturburua

- **Erref:** HER-060/006
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:10:34. **Bukatu:** 00:12:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Bi ur-andel eta iturburua ditu Batixtak Elorrabin. Berak dioenez, iturburua ez da ahitzen, eta baratzeak ureztatzeko erabiltzen du.

5. Izainak hanketan

- **Erref:** HER-060/007
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:12:23. **Bukatu:** 00:13:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Natura » Fauna
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Batixtak dio garai batean izango zela ura Baserrira kanalizatzeko aukera, baina emakumeek nahiago zutela arropa garbitzera erredera joan. Han, nonbait, festa izaten zuten lan egin beharraz gaiz, eta Batixtak dio izainak oinetan itsasten zitzaizkiela. Garai batean izain asko omen zen; gaur ez, ordea. Fabrikek errederako ura asko zikindu dutela dio.

6. baserrian beti lan eta lan

- **Erref:** HER-060/009
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:15:41. **Bukatu:** 00:17:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Emakumeak beti egin izan du lan asko baserrian. Gizonezkoak, aldiz, izaeraren arabera hautatu ahal izaten zuen lana beltz egin edo zereginei iskin egiteko aitzakiaren bat jarri. Batixtak dio feriara joatea aitzakia merkea izan dela askorentzat.

7. Beti lanerako prest

- **Erref:** HER-060/010
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:17:17. **Bukatu:** 00:19:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Gizon batek behin Batixtaren aitari esana da bere semeak gizonetik gutxi zuela, taberna aurretik pasatzen zenetan bertara sartzen ez zelako. Batixtak dio izan dituela bere afizioak: ehiza, esaterako. Eta afizioari eusten dionak orduak kendu ohi dizkio lanari. Hala ere, Batixta ez omen da izan lanari bizkarra ematekoa, ez eta auzoan berarekin behartu izan diren eta ere.

8. Karramarroa, goldea eta harria

- **Erref:** HER-060/011
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:19:34. **Bukatu:** 00:21:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Karramarroa, goldea eta harria zer lan-tresna mota ziren eta zertarako erabiltzen ziren azaltzen digu.

9. Baratzea kendu eta sagarra jarri

- **Erref:** HER-060/012
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:21:15. **Bukatu:** 00:21:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Garai batean artoa eta babarruna egiten zuten tokietan sagarrondoak sartuta dituztela dio. Lur gehiago balu, sagar gehiago sartuko luke.</p>

10. Ehizarako grina berezkoa da

- **Erref:** HER-060/013
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:21:56. **Bukatu:** 00:23:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Ehizarako zaletasuna nondik datorkion galdetu, eta hori berezkoa izaten dela erantzuten du. Ehizaki bila inguruko mendi guztiak hainbatetan ibilitakoa da.

11. Ehizara joan aurretik ukuiluko lanak egin

- **Erref:** HER-060/014
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:23:14. **Bukatu:** 00:24:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Hamarretik bederatzitan bakarrik ibili izan da ehizan; gutxi batzuetan, lagunekin. Ehizara joaten zenetan ukuiluko lanak eginda utzi behar izaten zituen, eta presaka itzuli gero, egin gabe utzitakoak bukatzeko.

12. Lehenengo eskopeta

- **Erref:** HER-060/015
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:24:54. **Bukatu:** 00:26:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Aitak ehizara joateari utzi zionean eskopeta semeari eman zion. Eskopetarekin ari aurretik, ordea, harri eta sardearekin hamaika saio egina omen zen.

13. Dena etxerako!

- **Erref:** HER-060/016
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:26:48. **Bukatu:** 00:27:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Lazoak eta tranpak jartzen ibili izan da Batixta, baina ez sarri. Elur pixka bat botatzen zuen aldiro, ordea, oilagorretan aritzen ziren, etxe aurrean bertan.

14. 1956ko elurtea

- **Erref:** HER-060/017
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:27:40. **Bukatu:** 00:29:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Natura » Fauna
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

1956 otsailean elurtea izan zen, eta gogoan du nola ahate dezente bota zituen, ur-bazterrean. Ba omen da esaten duenik 1956ko otsail hartan hilabete osoan zehar egin zuela horma. Batixtak ezetz dio, zortzi egun izan zirela. Ez gehiago.

15. Ehiza gutxitu egin da

- **Erref:** HER-060/018
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:29:14. **Bukatu:** 00:31:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna

Laburpena:

Pasoko ahate gutxi ikusten omen da. Gaur Euskal Herriko erreka bazterretan ikusten diren ahaterik ez omen zen lehen. Bertakotu egin dira, nonbait. Bestalde, egun ez omen da lehen adina ehizarik. Oilagor kopurua erdira jaitsi omen da; tortola eta galeperra, laurdenera; antzar eta kurrilotik, aldiz, badirudi lehen bezainbeste badela, eta baita uso dezente ere. Baina hegabera, lehengo hamarretik bat ikusten omen da, eta istingorra berrogeitik bat.

16. Ehiztariek ez dute fauna desagertzearen errua

- **Erref:** HER-060/019
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 00:31:43. **Bukatu:** 00:34:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna

Laburpena:

Txori gutxiago ikusten da gaur egun, eta batez ere, espezie batzuk "ezkutatu" egin direla nabari da. Batixtak dio hori ez dela ehiztarien errua. Izan ere, ehiztariak ez omen dio sekula beleari tiro jo, ez eta bele-txingari ere, eta lehen erruz ikusten ziren bezala, gaur alerik ere ez omen da ikusten. Elikatzen diren tokietan galtzen ari dira txori horiek guztiak.

17. Kukua ere falta

- **Erref:** HER-060/020
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:34:57. **Bukatu:** 00:36:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:

Kukurik ez omen da urreratzen Elorrabira. Kukuaren inguruko esamesak kontatzen ditu Batixtak.

18. Kaioak baserrian

- **Erref:** HER-060/021
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:36:12. **Bukatu:** 00:37:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:

Batixtak azaltzen du zergatik agertu ohi den kaioa, tarteka, baserri ingurura. Lehen ez omen zen azaltzen; behin edo behin, akaso. Eta halakoetan, itsaso txarraren seinale besterik ez zen izaten.

19. Gaztetan, mugitzen zen guztiari tiro

- **Erref:** HER-060/022
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:37:08. **Bukatu:** 00:38:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna

Laburpena:

Zapelatz edo mirurik tiroz botatzen inoiz ez direla saiatsu izan, dio. Izatekotan, gazte garaian. Behin hogeitaz betez gero, txori gutxiagori begiratu izan dio Batixtak.

20. Amonari ipurdian

- **Erref:** HER-060/023
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:38:54. **Bukatu:** 00:39:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Ehiztari batek makurka baratzean lanean ari zen amona bati ipurdian tira omen zionekoa.

21. Faisai bila

- **Erref:** HER-060/024
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:39:32. **Bukatu:** 00:40:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Faisai ehizan ibiltzen zen aberats talde bat bai omen zen, eta ehun faisai botatzen bazituzten, erdiak mendian geratzen omen zitzaizkien. Batixtak eta lagun batek Faisai horiek bildu eta etxera eramaten zituzten.

22. Berrogeita bi duroko isuna

- **Erref:** HER-060/025
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 00:40:38. **Bukatu:** 00:44:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Arma-lizentzia gabe harrapatu zuten behin Batixta, soldaduska egiten ari zen garaian, eta epaitegira deitu zuten. Berrogeita bi duroko isuna ordainarazi zioten.

23. Basa-oiloa hegazti kuttun

- **Erref:** HER-060/026
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:44:29. **Bukatu:** 00:47:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Hegaztirik kuttunenarengatik galdetu eta zalantza gutxi du Batixtak: basa-

oiloa izan du beti gogokoenetan gogoko. Hari buruz hizketan ari dela zata pasa da hegan, eta Ederki asko antz eman dio Batixtak. Hegan egiteko moduagatik ia edozein txori ezagutzeko gai da.

24. Antzara eta ubarroia

- **Erref:** HER-060/027
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:47:48. **Bukatu:** 00:48:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Antzara eta ubarroia oso hegazti desberdinak dira parez-pare jarritz gero; hegan doazela, aldiz, ehiztari askok nahasi ohi ditu. Ubarroiak, baina, antzarak baino biziago astintzen ditu hegoak.

25. Hegadaren hotsa

- **Erref:** HER-060/028
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:48:43. **Bukatu:** 00:49:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Batixtak hegadaren soinuagatik ezagutzen ditu hegaztiak.

26. 'Brankoliñaren' zain

- **Erref:** HER-060/029
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:49:32. **Bukatu:** 00:50:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Batixtak "brankoliña" esaten dio atalarrari. Asko hiltzen omen zuten garai batean, eta Batixtak batez ere. Txori horren bizi-ohiturak eta joan etorriak ederki asko ezagutzen zituen eta iraileko lehen ilargi berriarekin hantxe izango zuten zain, eskopeta hartuta.

27. Ilargialdiek eragin handia dute ehizan

- **Erref:** HER-060/030
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:50:18. **Bukatu:** 00:54:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Ilargialdiek ehizan eraginik baduten galdetu eta Batixtak baietz dio, batere zalantzarik egin gabe. Isidoro Oilokiegiri eta haren semeari oilagorrei buruzko hainbat kontu entzuna die Batixtak, eta ziur da baietz, nahiz eta berak ez dituen oilagorraren ohiturak horren gertutik aztertu.

28. Fabrika utzi ahateak ehizatza joateko

- **Erref:** HER-060/035
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 01:00:43. **Bukatu:** 01:01:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Ibarluzea poligonoko Zeramika fabrian 1956ko otsaileko jelatearekin hasi ziren lanean, baina maza izoztu egiten omen zitzairen, eta ezin lanik egin. Enpresako nagusiak ahateak ehizatza joaten utzi zion Batixtari, beretzat pare bat ekartzeko baldintzarekin, fabrika langile denak geldirik zeudela eta.

29. Zeramika fabrikako lehendabiziko pieza

- **Erref:** HER-060/036
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:01:53. **Bukatu:** 01:03:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Igeltzuzko moldetan egiten omen zituzten zeramikako piezak. Fabrikako labetik irten zen lehendabizikoa Batixtak berak prestatu omen zuen, nagusiaren eta haren lagun enpresari batzuen aurrean.

30. Soldaduska egiterako, enkargatu

- **Erref:** HER-060/037
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 01:03:11. **Bukatu:** 01:04:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:

Zeramika fabrian lanean hasi eta bigarren hilabeterako enkargatu izendatu zuten Batixta, artean soldaduska egin gabekoa zela. Baina soldaduska egitera joan behar izan zuen, eta itzultzerako hankaz gora zen fabrika. Itxi egin behar izan zuten.

31. Paper-maneatzaile lanetan

- **Erref:** HER-060/038

- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 01:04:54. **Bukatu:** 01:07:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:

Paper-maneatzaile lanetan hasi zen soldaduskatik etorrira, baserriko obra egiteko dirua behar zuela eta. Fabrika hartan ere aginte postuetara heldu zen, baina hamazazpi urtez bertan lanean aritu eta gero, itxi egin zuten lantegi hura.

32. Ontzako urrea

- **Erref:** HER-060/041
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 01:09:31. **Bukatu:** 01:10:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Garai batean, mahai bat koloka zegoenean zoruaren gora-beherak medio, ontzako urrea jartzeko eskatzen omen zitzaion norbaiti. Halako ohituraren berri ematen digu Batixtak.

33. "Euskera neretzako dena da"

- **Erref:** HER-060/042
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:10:50. **Bukatu:** 01:12:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Aita eta amarengandik jaso zuen euskara "dena" izan da Batixtarentzat, ez ordea, egungo euskara batua; berari ez zaio balio.

34. Euskara garbiena Tolosa eta Donostia bitartekoa

- **Erref:** HER-060/043
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 01:12:21. **Bukatu:** 01:12:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Euskara garbiena Tolosa eta Donostia artean hitz egiten dena da.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com